

זו א מיי פכיו מהלכת
שבת הלכה יי סמנ
לאין סה טוע"ע אר"ח סימן
שם טע"ף כה:
י ב שם טע"ף טו:
יה ג מיי פכיו מהלכת
שבת שם סמנ טו טור
טוע"ע אר"ח סימן ינד טע"ף
ז:

מוסף תוספות

א. ור"י יוסי לטעמיה דאמר
לקמן א' זה וא' זה
ב. דאי לאו דקיס ליה, לא
היה עבד משה. מניין.
ג. וברייא דלקמן ר' יוסי
אומר אהרן זה ואהרן זה
מטלטלין אותן, ותר
מפורשת להביא ראיה
מזה. מניין. [אלא] שאמר
כן בשבת, ומשום דמשה
רבה הביאה ליה, ולא
הביא מתניתא דלקמן.
טע"פ. ג. גמ' דם חטאת
שנית על העור. רע"פ.
ה. ואפי' שאינו עבד.
טע"פ. א. דאחז עבדו,
אפי' מחשבה לא בעי אבל
קודם עבדו בעי מחשבה.
מו' ומשם ג: דיה מנין.
ז. [וקשה] כיון דשאינו
עבדוין אינם מקבלים
טומאה, האך ניטלין
בשבת, נימא מדלגבי
טומאה לאו מנא הוא,
לענין שבת נמי לאו מנא
הוא. [ויילן]. רע"פ.
ח. דבשלמא לת"ק כל
מלאכה דהויא דמטבין
הויא אב, ואיך תורה,
כדאיחא לקמן בפ' הורק
(צא). רע"פ. ט. עד
שהשלימום לליש, והשאר
עשאוהו תולדות. מוס'
ה"פ. א. אלא ממשכן
ילפינן. גמ' ה"ן, ולא אתו
(כולהו) דלא כר"ש בר
יוסי. רע"פ. יא. ודאי
כולהו מורו דמטבין
לפינן, אלא. מוס' ה"פ.
לב. גמר כולה מילתא
[מנינא ומלאכות. ש"ס
ה"ן] ממשכן, ולמר וכי
(ש) מנינא לון סבן בנינן
מלאכות שבתורה, ויכן
שיערו מנין, למור
חשיבות ממשכן. מנין.
ולא הוצרך ללמוד
ממלאכה דהויא ומלאכת
הכתובים בתורה אלא.
רע"פ. יב. ב"ש מלאכות
שמנו חכמים. רע"פ.
ג. שהיה נראה למנותם
לאילו בשלש. רע"פ.
ד. לומר שכנגד ל"ט מלאכות
הכתובות בתורה הן,
ואינם ל"ט אם לא תמנה
לאילו בשלש. רע"פ.
ט. (ו) בלאו דרשא
דמלאכה ומלאכות. מוס'
ה"פ.

רב נסים גאון

ולא אמרו עבודין אלא
לענין טומאה בלבד. עיקר
דיליה מישתבח במסכת
הולין בפ' העור והרוטב (ו)
קכב) וכולן שטיבין או
שהילך בהן כדי עבודה
טורין. ובתוספתא ויבין
שטיבין ושהילך בהן כדי
עבודה טורין משום עור.
אוהיבה הוא מרבין בר
יומיה לרבא. זה התלמוד
אמרו עליו באותו הירוש גכס
לבת המדרש על כן קרו
ליה בר יומיה. ויציא בו
אמרו בשחיטת קדישם
(נבחים פ"ה פ"ה טו) היה שם
התלמוד אחד שבא לשמש
לבת המדרש ור' יוסי
הגלילי שמו. וכבר היה רב
אורי אבהו דר' יעקב בר
אורי הו קרי ליה בר בי רב
חדר יומא. כמו שאמרו
(תנינא דף ה) רב אורי אבהו
דר' יעקב בר אורי הו רגיל
דהוה אתי תלתא ירחין
בארורא. הוה קאי דר' יומא
כבי רב והדר אויל תלתא ירחין
בארורא הוה קאי דר' יוסי
ירושין וכי ביום דורשין אותו
ובלילה אין דורשין אותו,
אלא לומר כל כל העוסק
בתורה אפילו יום אחד בשנה
לשמה מעלה עליו הכתוב כאלו
עוסק כל השנה כולה.
סליק פרק במה טומנין

אבא שלחא. פ"ר"ח ואמר הביאו לי שלחין צנצנת והלכה כר' יוסי דק"ל מעשה רב"ז וכן נראה דלוי צחול מיייר כדפי' בקונט' ולא מיימי ראייה אלא לדומן נמי לא קפיד טפי הוה ליה לאתויי דר' יוסי אצוה דשרי לקמן צדהיא של אומן: א"א אמרו עבודין אלא לענין טומאה בלבד. פ"רש"י שאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ואם תאמר והא אמר צנצנים צפ' דם חטאת (דף נג: ושם) מניין לצנות עור משהופשט תלמוד לומר אשר יזה עליה כבודם יכול אף עור שלא הופשט תלמוד לומר גגד מה גגד מקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה משמע דעור משהופשט מקבל טומאה" ויש לומר דהתם כשיחדו לשיצה והכא כשלא יחדו ופ"ה מותר לטלטלו צנצנת והא דאמר רבא כדפי' כל הכלים (לקמן קג:). מדלענין טומאה לכו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא גבי מחט שניטל חורה או עוקא" ה"פ ע"י יחוד דניטל חורה או עוקא טהורה ולא מהני זה יחוד והא דתנן במסכת כליש צפרק י"ג (משנה ה) מחט שניטל חורה או עוקא טהורה ואם התקניה למיתוח טמאה אומר ר"י דהתם מייירי כשעשה זה שום שינוי ומיקון למיתוח אצל ציחוד צעלמא למיתוח אינה טמאה אצל היכא דהוי מנא לענין טומאה ע"י יחוד לגבי שבת הוי מנא צלא יחוד וכן משמע התם דקאמר תרגמא אבי אליצא דרבא צנצנת דזומנין דמימלין עלייהו ומשוי להו מנא להכי מותר לטלטלה אע"ג דאכתי לא אימלין עלה והיא טהורה:

ארבעים אבות מלאכות חסר אחת כנגד מי.

הרבה מלאכות יש דדמיין להדי והוי לן למחשביניהו כולן כאחת כדפריך צפרק כלל גדול (לקמן עג:). היינו זוהי היינו צורכ היינו מרקק ומשום חילוק מועט שצייניהם לא הוה מחלקינן להו אי לאו דקיס להו דלי"ט מלאכות הן כנגד שום דבר לכך צעי כנגד מי:

כנגד כ" מלאכה שבתורה.

כאזרה נראה דלינן נמי ממשכן שפירי לכן נסמכה פרשת שבת לפרשת משכן ועוד דלוי לא ילין ממשכן א"כ היכי ידעינן לדידיה היינהו אצות מלאכות והי תולדות" דאין סברא לומר שמדעתם צירכו מלאכות הששצות ועשאוהו אצות" ועוד צדהיא תנן לקמן צהורק"ס המושיט חייב שכן הייתה עבודת הלויים" אלא" לפי שיש" ג' מלאכות דומות זו לזו" אלו עושין שפירי אצות כגון מרקק וצורכ לכו" חלקוס חכמים להשלים מנין מלאכות צבתורה הואיל וחלוקות קלת זו מזו ואי אפשר לומר כן דלא פליג.

מדקאמר צסמוך תניא כמ"ד כנגד עבודות המשכן משמע דפליגי ועוד למאן דלית ליה דרשא דמלאכה ומלאכה מנא ליה דחשיב זוהי צורכ צשתים ועוד לקמן משמע דמטעם דכנגד עבודות המשכן גרידא"ו אית לן לאחשביניהו צתמתי דקאמר אציי ורצא צפרק כלל גדול (לקמן עג:). כל מילתא דהואי צמשכן אע"ג דליכא דמילא לה חשיב לה: **הם העצו קרשים בו**, אפילו רבנן דפליגי ארצי יוסי צציי יהודה" גבי נעך קנה צרשות הרצים וצראשו טרסקל ולית להו גוד אחית מורו צעגלה שהיא רשות היחיד כיון דעגלה גופה יש אורכ צוקיפה עשרה ורומח ארצעה אע"פ שחתמיה רשות הרצים וצריש כל גגות (עירובין פט). [ד"ה צמחיות] הארמתי יומר: **ואתם אף הבניו**, ואפי"ה לא הויא אצ דכפרישית לעיל (דף נג: פשת):

אבא שלחא הוה. אומן לעבד עורות: **ואמר**. צחול: **הביאו שלחין** ונשכ עליהן. אלמא לא קפיד: **דקפיד עליהו**. שמא יתקלקלו: **ולא אמרו עבודין**. לא הוצרכו לחלק צין עבודין לשאינן עבודין: **אלא לענין טומאה**. דעבודין מקבלין טומאה ולא שאינן עבודין: **לפנוג צדידה**. צטלטול גופיה איכא לפלוגי צשל אומן צין עבודין לשאינן עבודין דעבודין קפיד עלייהו: **דכ"א**. דעבודין מותר לטלטול צשל צעה"צ אצל של אומן מאחר שעבדן קפיד עלייהו: **כולה צצעה"צ איירי**. ומאחר ליפלוגי צצעה"צ דאיירי ציה ולא אשכח לפלוגי אלא לענין טומאה ואי צצקה לצעה"צ דאיירי ציה ונקט אומן" מפסקה למימיה טפי מדששתא: **הדור יציי**. הך רבנן דלעיל: **כנגד עבודות המשכן**. אותן המניות שם צפרק כלל גדול" היו צריכינן למשכן ופרשת שבת נסמכה לפרשת מלאכת המשכן ללמוד הימנה: **שצטורה**. שכתובים צכל חמורה והכי קאמר קרא (שמות ט) לא תעשה כל מלאכה כמנין כל מלאכה שצטורה: **לא זו משם**. לא ידענא היכא איתמר. ומייהו [אפשר"] לענין וי"ו דגמון אמר מדפרכינן לה נמי צצדוקש"ו" גבי וי"ו דגמון ומתרגינן אינהו הוו צקיא צחסרות ויתרות ש"מ לענין אצותיות איתמר והכא ליכא לשנויי הכי: **משום דצציי והמלאכה היסה דים**. ואי מנינן לתרייהו הוו ארצעים ומדחנן אצות מלאכות ארצעים חסר אחת איכא חד דלא למנינא וצהני תרי דאיכא למימר דלא מלאכה יניהו ולא ידענא הי מניניהו נפיק והכי קא מיציעא ליה והמלאכה היסה דים ממנינא היא ומלאכה ממש קאמר והכי קאמר המלאכה שהיו עושין היו עושין די לא צמות מן הצורך ולא יומר מן הצורך כגון רידודי טסין לצייפו הקרשים לדי היו מרדדין אותם וכן צטווי של יריעות"ו והאי נעשות מלאכתו הוה דמפיק ומסייע למאן דלאמר צמסכת סוטה (ו:). נעשות לצרכי נכנס לשכב עמה אלא שזרחתה לו דמות דיוקנו של צציו ואמר לו עמידין אחין הם קצרו ואתם לא תקצרו הם העלו את הקרשים מקרקע לעגלה ואתם לא תכניסו מרה"ר לרה"י הם הורידו את הקרשים מעגלה לקרקע ואתם לא תוציאו מרה"י לרה"ר הם הוציאו מעגלה לעגלה ואתם לא תוציאו מרה"י לרה"י מרה"י לרשות היחיד מאי קא עביד אביי ורבא דאמרי תרווייהו ואיתיבא רב אדא בר אהבה מרשות היחיד לרה"י דרך רשות הרבים: בגיזי צמר ואין מטלטלין: אמר רבא ילא שנו אלא שלא טמון בהן אבל טמון בהן מטלטלין אותן איתיביה ההוא מרבנן בר יומיה לרבא טומנין בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן כיצד הוא עושה נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

אבא שלחא. פ"ר"ח ואמר הביאו לי שלחין צנצנת והלכה כר' יוסי דק"ל מעשה רב"ז וכן נראה דלוי צחול מיייר כדפי' בקונט' ולא מיימי ראייה אלא לדומן נמי לא קפיד טפי הוה ליה לאתויי דר' יוסי אצוה דשרי לקמן צדהיא של אומן: א"א אמרו עבודין אלא לענין טומאה בלבד. פ"רש"י שאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ואם תאמר והא אמר צנצנים צפ' דם חטאת (דף נג: ושם) מניין לצנות עור משהופשט תלמוד לומר אשר יזה עליה כבודם יכול אף עור שלא הופשט תלמוד לומר גגד מה גגד מקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה משמע דעור משהופשט מקבל טומאה" ויש לומר דהתם כשיחדו לשיצה והכא כשלא יחדו ופ"ה מותר לטלטלו צנצנת והא דאמר רבא כדפי' כל הכלים (לקמן קג:). מדלענין טומאה לכו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא גבי מחט שניטל חורה או עוקא" ה"פ ע"י יחוד דניטל חורה או עוקא טהורה ולא מהני זה יחוד והא דתנן במסכת כליש צפרק י"ג (משנה ה) מחט שניטל חורה או עוקא טהורה ואם התקניה למיתוח טמאה אומר ר"י דהתם מייירי כשעשה זה שום שינוי ומיקון למיתוח אצל ציחוד צעלמא למיתוח אינה טמאה אצל היכא דהוי מנא לענין טומאה ע"י יחוד לגבי שבת הוי מנא צלא יחוד וכן משמע התם דקאמר תרגמא אבי אליצא דרבא צנצנת דזומנין דמימלין עלייהו ומשוי להו מנא להכי מותר לטלטלה אע"ג דאכתי לא אימלין עלה והיא טהורה:

תורה אור השלם

1 ויהי בדיום הוה ויבא
הבוקה לעשות מלאכתו
ואין איש באושי' הדין שם
בבית: בראשית לט א
2 ומלאכה היתה דין
לכל המלאכה לעשות
אתה והדור: שמות לו ז

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לא זו ידענא
ב"י טיין צריסת דף ט ע"ב
רש"י ד"ה מאן שעתה ליה
רש"י:

מוסף רש"י

לא זו משום. לא אפשר
היכא (תוס'ו לז).

רבינו הגנאל

אבא שלחא. פ"ר"ח ואמר הביאו לי שלחין צנצנת והלכה כר' יוסי דק"ל מעשה רב"ז וכן נראה דלוי צחול מיייר כדפי' בקונט' ולא מיימי ראייה אלא לדומן נמי לא קפיד טפי הוה ליה לאתויי דר' יוסי אצוה דשרי לקמן צדהיא של אומן: א"א אמרו עבודין אלא לענין טומאה בלבד. פ"רש"י שאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ואם תאמר והא אמר צנצנים צפ' דם חטאת (דף נג: ושם) מניין לצנות עור משהופשט תלמוד לומר אשר יזה עליה כבודם יכול אף עור שלא הופשט תלמוד לומר גגד מה גגד מקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה משמע דעור משהופשט מקבל טומאה" ויש לומר דהתם כשיחדו לשיצה והכא כשלא יחדו ופ"ה מותר לטלטלו צנצנת והא דאמר רבא כדפי' כל הכלים (לקמן קג:). מדלענין טומאה לכו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא גבי מחט שניטל חורה או עוקא" ה"פ ע"י יחוד דניטל חורה או עוקא טהורה ולא מהני זה יחוד והא דתנן במסכת כליש צפרק י"ג (משנה ה) מחט שניטל חורה או עוקא טהורה ואם התקניה למיתוח טמאה אומר ר"י דהתם מייירי כשעשה זה שום שינוי ומיקון למיתוח אצל ציחוד צעלמא למיתוח אינה טמאה אצל היכא דהוי מנא לענין טומאה ע"י יחוד לגבי שבת הוי מנא צלא יחוד וכן משמע התם דקאמר תרגמא אבי אליצא דרבא צנצנת דזומנין דמימלין עלייהו ומשוי להו מנא להכי מותר לטלטלה אע"ג דאכתי לא אימלין עלה והיא טהורה:

מדקאמר צסמוך תניא כמ"ד כנגד עבודות המשכן משמע דפליגי ועוד למאן דלית ליה דרשא דמלאכה ומלאכה מנא ליה דחשיב זוהי צורכ צשתים ועוד לקמן משמע דמטעם דכנגד עבודות המשכן גרידא"ו אית לן לאחשביניהו צתמתי דקאמר אציי ורצא צפרק כלל גדול (לקמן עג:). כל מילתא דהואי צמשכן אע"ג דליכא דמילא לה חשיב לה: **הם העצו קרשים בו**, אפילו רבנן דפליגי ארצי יוסי צציי יהודה" גבי נעך קנה צרשות הרצים וצראשו טרסקל ולית להו גוד אחית מורו צעגלה שהיא רשות היחיד כיון דעגלה גופה יש אורכ צוקיפה עשרה ורומח ארצעה אע"פ שחתמיה רשות הרצים וצריש כל גגות (עירובין פט). [ד"ה צמחיות] הארמתי יומר: **ואתם אף הבניו**, ואפי"ה לא הויא אצ דכפרישית לעיל (דף נג: פשת):

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא לצית מדרשו תחלה" נוטל

צישול סמנין אלא דנקט צידורא דפת והכי מפרש צפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרצים: **עגלה**. רשות היחיד צגבוהה" ורמזה ד': **דך רשות הרצים**. דאורי צצין העגלות רשות הרצים: **אצל עמן צצן מעלעטין אופן**. קס"ד השתא דמילי מילי קמני מנתימין ולאו אהנן צצן קאי: **הסוא מרבנן צר יומיה**. אותו היום צא

במה טומנין פרק רביעי שבת

(א) [ומספחה פ"ד] ט. לקמן קשה: קמו: א. ועי' מו"ק לקמן קשה: ס"ד' ויודין, (ד) [ומספחה פ"ד] ט. רש"י מ"ו ע"ש, (ו) לקמן קמ"א, (ז) כ"ה ט. (ח) ג"א אצל, (ט) [ומספחה כ"ה פ"ד], (י) ח"מ מ"ו, ט. [ועל מ"א], (יא) נ"ס ו"ט, ט. [רש"י], (יב) ט"ז אצל, (יג) ט"ז אצל, (יד) [ומספחה כ"ה פ"ד], (טו) ח"מ מ"ו, ט. [ועל מ"א], (טז) נ"ס ו"ט, ט. [רש"י], (יז) ט"ז אצל, (יח) ט"ז אצל, (יט) ט"ז אצל, (כ) ט"ז אצל, (כא) ט"ז אצל, (כב) ט"ז אצל, (כג) ט"ז אצל, (כד) ט"ז אצל, (כה) ט"ז אצל, (כו) ט"ז אצל, (כז) ט"ז אצל, (כח) ט"ז אצל, (כט) ט"ז אצל, (ל) ט"ז אצל.

לענין רש"י

ט"ש ערמה.
אלר"ם. צ"ק (אלר"ם).

מוסף רש"י

שגדון לעצום. שחמק להסק (קטון קמה). צ"ק לקשר. מערב שבת (ט"ו). הקש שער גבי המטה. ומספחה להסקה ומקלה הוא וכל לשכב עליו ומענטו כדי שיא' ק"ף וכן לשכב, לא יענטו בידו. ומקלה הוא, אבל מענטו גבוה. כמפיו וטלול מן הסך הוא דלא שמה טלול (קטון קמה). או שהיה עליו כ"ו או סד"ן. דלא דעמה דלק"ה לשיכב ממש חרות כלי עליו (ט"ו). מכניס אדם מלא קופתו עפר. כמס' וטמא נקיים מלא, וערשה בה כל צרכיו. ולא ארמקא ענה ל' גבי קקעה בית חיידי דוטרעל (בי"ב ח.). והוא שיהיה לו קרן זווית. ולא עשה, דמחמא מילתא דלגריס קא בעי לה, ומספח תימות קאמר שא"ט מתוסר לא חפירה ולא חמשה אלא הכנה (ט"ו).

מוסף תוספות

א. ואפי' טמן בהן אין מטלטלין אותן. ח"י ה"ן. ב. להטמנה. מוס' הא"ש. מיהו ייחדן להטמנה אפי' בשל הפתק מטלטלין אותן. ח"י ה"ן. ג. [ואצ"ג] ודישבה שלא בהומנה גריעה מהומנה גרידת. ריב"ז. וכי אם חשב עליהן כשמואל ואצ"פ שאל ישב. ריב"ז. ט. שלא מצאנו הומנה מועלת כ"א לגבי מוקצה לשו"י מוכן, וה"נ הני פקודין וצ"פ הן מוקצין ודוממיהו לטויה קיימי, ומש"ה בעי הומנה ובלא הומנה אסורי. מוס' ח"י. א. ולא יצא. מוס' ה"ל"ש. ו. ולא יצא. בהם. מוס' ה"ל"ש. ו. אבל בעלמא לא. מוס' ה"ל"ש.

נוטל אם הכיסוי. אלמא זהך דטמן נמי קאסר לטלטולי אלא על ידי כיסוי: יחדן להטמנה. לעולם: רבינא אומר. לעולם דקאמר רבא אם טמן בהן מותר לטלטל דכמאן דיהדן להכי דמו ורבא לאו אמתניתין קאי דמתניתין בגיזין של הפתק דודאי עמיד להחזיקן משס

ולא יחדן לכך: הפסק. מערכה גדולה שעורכין ומושיבין להקצותן לסחורה שקורין ט"ש צין של גגדים צין של אמר צין של חגבים וצפר מלות: חריוס. ענפים קשים כעץ. משהוקשו שדראות של לולגין ופלו עלין שלהן קרי להן חריות: שגדון. כל (לקיטת) ט' [קציאת] תמרים קרי גדירה: צריך לקשר. לקשר יחד מבעוד יום להוכיח שלישייה עומדים ואס לא קשר יחד אסור לטלטלן למחר ללא היו יחד במחשבה: ורז אפי' אמר ישב. עליהן מבעוד יום: ואע"פ שלא חישב. עליהן לישב למחר גלי דעמיה דלישיבה קיימי: פקודין. פשתן סרוק שנותנין על המכה: צ"פ. אמר מנופך הניתן על המכה: זומן שזענעו בשמן. גלי דעמיה דלמכה קיימי להניחן עליה בצבת ללאו לרפואה ניניהו אלא שלא ישרטו מלבושיו את מכתו והוא ליה כמלבוש דעלמא. אכל לא זענעו בשמן ללאו מלבוש ניניהו הוא ליה משאוי ואין יוצאין זו לר"ה: ואס יא' בהן כו'. היינו כרז אפי' דאמר ישב אע"פ שלא קשר ולא חישב: אף אן נמי סנינא. כרז אפי': קש. סתמיה לטינא קאי לזניסין או להסקה ומוקלה הוא ולא היה תמון על המטה ולא לשכב עליו וכל בצבת לשכב עליו והוצרך לנענעו ולשוטחו לשיכבה שלא יהא צדור וקשה: לא יענעו צידו. שאסור לטלטלו: אכל מענעו גבוהו. כלאחר יד: או שהיה עליו כר או סד"ן. ששכב עליו מבעוד יום ואע"פ שלא יחדו לכך ולא חישב עליו דהיינו כרז אפי': ומאן טא. דלעיל דאמר צריך לקשור ופליג אדרבן שמעון: ולא ידענא. זעירי קאמר לה: דטרידי. ולא יכלו לקשור מבעוד יום והתם הוא דשרי צלא קישור אכל בעלמא לא: מניסין מלא קופתו עפר. לכסות זו לואה ורוק ומערה העפר צביתו לארץ ונטולו תמיד לכל כרכיו: והוא שיהיה לו קרן זווית. דהוי כמוכן ועמוד לכך אכל נתנו בצמנע ציתו למדרס רגלים הרי הוא צטל לגבי קרקעית הצית ומוקלה ואסור: כרזן שמעון. דשרי במחשבה בעלמא שאין מעשה מוכיח שעומד לעשות כרכיו: דבר מעידי מעשה. צן מעשה הוא שיכול לעשות צן מעשה הוכחה: לימא כסנאי. הא דרז יהודה במידי דלאו צר מעשה: חפין. משפשיין את הכלים בצבת לצמחין: חוץ מכלי כסף בגריסקון. כמין עפר שגלל צבית של יין וקורין לו אלו"ס והוא עיקר מקון כלי כסף וגורר אותו שהכסף רך והוא מנחק שהוא אצ דגרייר רך אלא משום מוקצה קאסר ליה ומנא דשרי כגון שהכניס מלא קופתו לכך ועירה על גבי קרקע ומאן דאסר קסבר צעין מעשה וזה לא יכול: לא דכולי עלמא. צמדי דלאו צר מעשה לא צעין מעשה דאית להו הא דרז יהודה וטעמא מאן דאסר דזימנין דגרייר ואף על גב דלא מיכיון לגרור אסור כרזי יהודה דאמר דצר שאין מתכוין אסור ומאן דשרי כר"ש. ומיהו גרתיקון אסור דודאי גרייר ומודה ר"ש צפסיק רישיה ולא ימות [לקמן עה.]: לא יחוף צן. צנתר וחול שערו בצבת מפני שמשיירו: גזיר

אל"א אי איתמר בו'. אין גירסא זו נכונה דלכאורה משמע שרצא עלמנו היה מקשה וטפי הוי ניחא חי הוה גרס אלא אמר רבא אכל לפי זה הוה צריך לומר דרבינא לפלוגי אמא: רבינא אומר בשל הפתק שנו. ומילתא דרצא דקאמר מעיקרא וצ"ל שניה של הפתק ותימה דרצא קאמר לא שנו משמע דאמתניתין קאי והא מתניתין מיירי בשל הפתק וי"ל דרישא מיירי בכל גזי אמר צין של הפתק צין שאינם של הפתק לדין מטלטלים אותן וקאמר רבא לא שנו בהנהו שאינה של הפתק אלא שלא טמן בהן אכל טמן בהן מטלטלים אותן והא דקמי סיפא כילד הוא עושה כו' בשל הפתק קאמר ואע"פ שטמן בהן אין מטלטלין כיון שלא הזמינן:

ורב אפי' אמר ישב אע"פ שרא קשר ושאר חישב. רבינא שמשון הזקן פסק כרז אפי' מדקאמר בצמון רז אפי' שהוא צמרה מתני' נמי דיקא' ור"ט פוסק כרז מנח קושיא כמו שפורסם צפרק כל הכלים (לקמן דף קכו. ד"ה ר"י אומר וכו') בפקודין ובציפא. פ"ח כיפה שיש בה שער ונותנין אותה צראש הקטר ונראה שהוא שער ראשו: אבל לא צבעין בשמן אין יוצאין בהן. לאו דוקא אין יוצאין דאפילו לטלטלם אסור לפי שאינם מוכינים אלא נקט אין יוצאין אגב רישא ובצמון נמי דקאמר אכל יא' בהן שעה אחת מבעוד יום לאו דוקא יא' דהוא הדין ישב צהן צביתו:

ואם יצא בהן שעה אחת כו'. אע"פ ש' אכל זכע ולא חישב היינו כרז אפי' דאמר ישב אע"פ שלא חישב ולא קישר קשה לר"י רישא דקמי יוצאין בהן זומן שזענעו מאי אריא זענעו אפילו חישב נמי דהא כיון דמתיר יא' אע"פ שלא זכע ולא חישב כל שכן חישבה' ולא זכע דלכאורה ישיבה גריעא ממשחבה וכן נמי יליאה ומיך דהאי דקאמר זענעו לא לזאת צהן בצבת אלא כדי לזאת צהן מבעוד יום ואחר כך נמלקו ואפ"ה יכול לזאת צהן בצבת: ור"א ידענא אי בית האבל הוה. פ"י חי משום צית האכל אכל המיר חי משום צית המשמה': רזי

יהודה מוכנים אדם מלא קופתו עפר ועושה בה כל צרכו דרש מר זוטרא משמיה דמר זוטרא רבה יהוה שיחד לו קרן זווית אמרו רבנן קמיה דרב פפא כמאן כרבן שמעון בן גמליאל דאי כרבנן האמרי בעינן מעשה אמר להו רב פפא אפילו תימא רבנן עד כאן לא קאמרי רבנן דבעינן מעשה אלא מידי דבר עבידא ביה מעשה אבל מידי דלא בר מיעבדא ביה מעשה לא נימא כתנאי בכל יחפין את הכלים חוץ מכלי כסף בגרתקון ח' הא נתר וחול מותר והתניא ח' נתר וחול אסור מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר בעינן מעשה ומר סבר לא בעינן מעשה לא דכולי עלמא לא בעינן מעשה ולא קשיא ח' (הא רבי יהודה הא ר' שמעון) הא רבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור הא ר' שמעון דאמר דבר שאין מתכוין מותר במאי אוקימתא להא דשרי כר"ש אימא סיפא אבל לא יחוף בהם שערו ואי ר"ש משרא קשרי דתנן גזיר

אכל נסר וחול מוסר. דלא גרייר ליה לכסף: מאי לאו. הא דתניא אסור לאו משום דגרייר רך והוא מנחק שהוא אצ דגרייר רך אלא משום מוקצה קאסר ליה ומנא דשרי כגון שהכניס מלא קופתו לכך ועירה על גבי קרקע ומאן דאסר קסבר צעין מעשה וזה לא יכול: לא דכולי עלמא. צמדי דלאו צר מעשה לא צעין מעשה דאית להו הא דרז יהודה וטעמא מאן דאסר דזימנין דגרייר ואף על גב דלא מיכיון לגרור אסור כרזי יהודה דאמר דצר שאין מתכוין אסור ומאן דשרי כר"ש. ומיהו גרתיקון אסור דודאי גרייר ומודה ר"ש צפסיק רישיה ולא ימות [לקמן עה.]: לא יחוף צן. צנתר וחול שערו בצבת מפני שמשיירו: גזיר

יש א מיי פ"ה מהל' שבת הל"ע טמן לאוין סה טו"ש"ע א"ח"ט סימן רנט סעיף א:
ב ב ג מיי פ"ה מהל' שבת הלכה כא טור סעיף א:
בא ד מיי פ"ט מהל' שבת הלכה כו טור ש"ע סה סעיף כד [וכי' שא סעיף ג]:
בב ה ו מיי פ"ה מהל' שבת הלכה ככ טמן סה טו"ש"ע א"ח"ט סי' שח סעיף ז' וסומן תל"ח סעיף ז':
בב ז מיי פ"ה מהלכות שבת הלכה ו' טמן סה טו"ש"ע א"ח"ט סימן סג סעיף ט':

רבינו הגנאל

וקי"ל כרזא דאמר שלא שנו אלא שלא יחדן להטמנה. [אבל יחדן להטמנה] מטלטלין אותן, דהא ר' נמי תני ברוותיה. ורבינא דהוא בראיה אוקמה למשנתו בשל הפתק. פי' הפתק, לשון יוני הוא, כגון ארצו המוטל לסחורה כדתנן בע"ז [ט"ו] החובבים הבאים מן הסליה אסורין ומן הפתק מותרין, ותיא [שם] חובבין והקפלוטאות הבאים מן הפתק ומן הארצו ומן הספינה מותרין, כדתנין גזיר צמר של הפתק אין מטלטלין אותן אם התקין בעל הבית להשתמש בהן מותר. חריות של דקל שגדון לתעיס ונמלק עליהן לשיבה. אוקימנא ר' חנינא בן עקיבא אומר צריך לקשר, ר' שמעון בן גמליאל אומר אין צריך לקשר. אמר רבה בר בר חנה הילכתא כרשב"ג. ואצ"ג דאמר רב יקשור הא אמר שמואל יחשוב כרבה בר בר חנה. ור"י אפי' דאמר כי האי תנא, דתני יוצאין בפקודין ובציפא כו', פי' פאה נכרית והוא שיער שעושה (ככפה) [לכ"פיה] והקטר נותנן בראשו ונראה כי אותו שיער (שבכ"פיה) שיער ראשו הוא, ואם יצא בהן שעה אחת מבעוד יום דיי. הא דאמר רב אפי' עריפא מרשמואל, ונמצא רב לגביהו יחיד ויחיד ורביס הלכה כרביס. הא דאמר רב יהודה מניסין אדם מלא קופתו עפר, כבר פרשתיה במסכת י"ט. דלא (אכרע בהא מילתא) [בר מייעבדא ביה מעשה]. נימא כתנאי בכל חפין את הכלים כו', מלשון אשה חופפת וסודקת כו'.

6) עין ערוך ע"פ חמק.

במה טומנין פרק רביעי שבת

ט רבי שמעון אומר נזיר חופף ומפספס בו, ומיירי צנתר וחול
דמתן צנתר הכי צפ"ג מינין (מזיר דף מזג.) ר' ישמעאל אומר
נזיר לא יחוף ראשו צלדמה לפי שמשייר את השער: **אבל** לא
סורק. התם מפרש טעמא משום דלהשרת נימין המדולדלות מתכוין:

במאי אוקימתא בר' יהודה אימא
סיפא בו, בשלמא אי
כר"ש אחיא שפיר דאיכא למימר
דשערות פניו ידיו ורגליו אינם נושרות
מהר ולא היו פסיק רשיה ושרי אבל
צראשו אסור דהוי פסיק רשיה אבל
השמא דאוקימתא כר' יהודה אע"ג
ללא הוה פסיק רשיה הוה לן למיסר:
מהו פצוצו ויתים בשבת. פירש
צקונטי להכותם על הסלע
למתק מרירותן ומיעיף ליה אי
אסיר צצנת משום שווי אכולא
ומיקוני אכולא ופרין וצחול מי התירו
דאיכא הפסד אכולין שנכסד המשקה
הזב מהן:

וקשה לפ"ז דכפ"י צצנת גבי דיני סמיטה
ה"ל למתני' ועוד¹ מה הפסד אכולין יש
כיון שעושה לתקט' ומפרש ר"י מהו
לפצוץ לחוף פניו ידיו ורגליו כי הוה
לעיל ודך מי זימס להעביר² ולצנן
כדלמר צצנתם ע"ז חולטין צרומתין או
מולגן צמי זימס³ ופרין וצחול מי התירו
דאיכא הפסד דנמאסין לאכילה: (ת"י)
בשביב צערו. ואם אין לו צער
אחר אלץ שמתצייט
לינך צין צני אדם שרי דאין לך צער
גדול מהו:

הב"ב מודים שאם נתקלקלה
הגומא שאסורה להחזיר.
ואפי' לר"א זמן תדאי דלמר צפרק
כל הכלים (לקמ. קב.) מוחזר ככוש או
צכרכר והן ננעירות מאלהין דטלטול
מן האד לא שמייה טלטול וכן ק"ל
הכא עדיף טפי מטלטול מן האד
שזרין לטלטל אילין ואילין כשריזין
להטמין: **אי** לא נתקלקלה הגומא
פשיטא. טפי הוה ליה למפדך מ"ט
דמאן דלסר:

גורדיתא דקני. מן אילין כפירוש
הקוטנרס כדמשמע
צעושין פסין (עירובין יט.) ומיירי למטה
מג' דליכא אסור משתמש צמחזר
כדלמר צפרק כל הכלים (לקמן קסה):
הטומן לפת וצננות בו. ע"כ
גשלא השרישו מיירי
דצהשרישו לא היו ניטלין צצנת ואם
תאמר בשלמא כלאים וצביעית
צאטרין לאשמעינן ללא גורנין
כשמתכוין להטמין אטו דילמא אמי
לנוטעה אבל מעשר אמאי נקטייה
דאפי' השרישו לא שייך מעשר כיון
דליכא תוספת ואי נקטייה דשרי לעשר
מן התלוש ממקום אחר עליו או
לעשותו מעשר על התלוש ולא חיישי'
דילמא אמי לעשר מן התלוש על
המחזר או להפך א"כ הוה ליה

למינקט תרומה דככל דוכתא רגיל להזכיר תרומה על זה כדלמר
(תרומות פ"א מ"ה) אין תורמין מן התלוש על המחזר (פירות ערוגה זו
תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחזרין ואומר ר"י דרגילות
הוא שמתוספין מחמת לחלוחית הקרקע כמו שאנו רואין שומיין
וצללים שמתוספין אפי' כשמוגמין צחלון ועל אותו מוספת קאמר ללא
צעי לעשורי¹ ודוקא נקט הטומן אבל צמחזרין לנטיעה חושש משום כולן:
מקצת ע"זי מוגזי'ים. משום דצעי למתני וניטלין צצנת נקט
מקצת עליו מגוליס כדפירש צקונטרס וצערון²
היו מקצתם מגוליס³ שאם האממות טמונים צקרקע והעלים
חושש משום כלאים וצביעית ללאו זייעה היא ומה שהקשה
כדפירשית⁴ ולפירושו קשה דצפרק חלון (עירובין דף עז. ושם)

נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק אלא
הא והא ר' יהודה היא ותרי תנאי אליבא
דר' יהודה האי תנא אליבא דר' יהודה סבר
גריר והאי תנא אליבא דר' יהודה סבר
לא גריר במאי אוקימתא בר' יהודה אימא
סיפא אבל פניו ידיו ורגליו מותר הא מעבר
שיער איבעית אימא בקמן ואיבעית אימא
באשה ואיבעית אימא בסרים אמר רב יהודה
יעפר לבינתא שרי אמר רב יוסף¹ כוספא
דיסמין שרי אמר רבא עפר פלפלי שרי אמר
רב ששת ברדא שרי מאי ברדא אמר רב
יוסף תילתא אהללא ותילתא אסא ותילתא
סיגלי אמר רב נחמיה בר יוסף יכל היכא
דליבא רובא אהללא שפיר דמי בעו מיניה
מרב ששת מהו לפצוץ ויתים בשבת אמר להו
וכי בחול מי התירו קסבר משום הפסד אוכלין
לימא פליגא דשמואל דאמר שמואל² עושה
אדם כל צורכו בפת אמרי פת לא מאיסא הני
מאיסי לקמייהו וברא אמרי רב אשי הווי יתבי
מר זוטרא לא משא אמרו ליה לא סבר לה
מר להא דאמר רב ששת ברדא שרי אמר
להו רב מרדכי בר מיניה דמר דאפילו בחול
נמי לא ס"ל סבר לה כי הא דתניא מגרר
אדם גלדי צואה וגלדי מכה שעל בשרו
בשביל צערו אם בשביל ליפות אסור
ואינהו כמאן סברוה כי הא דתניא ר' רוחץ
אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו
משום שנאמר וכל פעל ה' למענהו: רבי
אלעזר בן עזריה אומר קופה ממה על צדה
גומל שמא יטול וכו': אמר רבי אבא
אמר רבי חייה בר אשי³ (אמר רב) ההכל
מודים שאם נתקלקלה הגומא שאסור להחזיר
תנן והכמים אומרים גומל ומחזיר היכי דמי
אי דלא נתקלקלה הגומא שפיר קא אמרי
רבנן אלא לאו אף על פי דנתקלקלה הגומא
לא לעולם דלא נתקלקלה והכא בחוששין
קמיפלגי מר סבר חוששין שמא נתקלקלה
הגומא ומר סבר אין חוששין אמר רב הונא
האי סליקוסתא דצה שלפה והדר דצה
שריא ואי לאו אסיר אמר שמואל האי
סכינא דיבני אורבי דצה שלפה והדר דצה
שרי ואי לאו אסיר מר זוטרא ואיתימא רב
אשי אמר בגורדיתא דקני שפיר דמי אמר
ליה רב מרדכי לרבא מתיב רב קטינא
תיובתא⁴ הטומן לפת וצננות תחת הגופן
אם היה מקצת עליו מגוליס אינו חושש
לא

נזיר חופף ומפספס (מזיר דף מזג.) ר' ישמעאל אומר
נזיר לא יחוף ראשו צלדמה לפי שמשייר את השער: **אבל** לא
סורק. התם מפרש טעמא משום דלהשרת נימין המדולדלות מתכוין:
במאי אוקימתא בר' יהודה אימא
סיפא בו, בשלמא אי
כר"ש אחיא שפיר דאיכא למימר
דשערות פניו ידיו ורגליו אינם נושרות
מהר ולא היו פסיק רשיה ושרי אבל
צראשו אסור דהוי פסיק רשיה אבל
השמא דאוקימתא כר' יהודה אע"ג
ללא הוה פסיק רשיה הוה לן למיסר:
מהו פצוצו ויתים בשבת. פירש
צקונטי להכותם על הסלע
למתק מרירותן ומיעיף ליה אי
אסיר צצנת משום שווי אכולא
ומיקוני אכולא ופרין וצחול מי התירו
דאיכא הפסד אכולין שנכסד המשקה
הזב מהן:

וקשה לפ"ז דכפ"י צצנת גבי דיני סמיטה
ה"ל למתני' ועוד¹ מה הפסד אכולין יש
כיון שעושה לתקט' ומפרש ר"י מהו
לפצוץ לחוף פניו ידיו ורגליו כי הוה
לעיל ודך מי זימס להעביר² ולצנן
כדלמר צצנתם ע"ז חולטין צרומתין או
מולגן צמי זימס³ ופרין וצחול מי התירו
דאיכא הפסד דנמאסין לאכילה: (ת"י)
בשביב צערו. ואם אין לו צער
אחר אלץ שמתצייט
לינך צין צני אדם שרי דאין לך צער
גדול מהו:

הב"ב מודים שאם נתקלקלה
הגומא שאסורה להחזיר.
ואפי' לר"א זמן תדאי דלמר צפרק
כל הכלים (לקמ. קב.) מוחזר ככוש או
צכרכר והן ננעירות מאלהין דטלטול
מן האד לא שמייה טלטול וכן ק"ל
הכא עדיף טפי מטלטול מן האד
שזרין לטלטל אילין ואילין כשריזין
להטמין: **אי** לא נתקלקלה הגומא
פשיטא. טפי הוה ליה למפדך מ"ט
דמאן דלסר:

גורדיתא דקני. מן אילין כפירוש
הקוטנרס כדמשמע
צעושין פסין (עירובין יט.) ומיירי למטה
מג' דליכא אסור משתמש צמחזר
כדלמר צפרק כל הכלים (לקמן קסה):
הטומן לפת וצננות בו. ע"כ
גשלא השרישו מיירי
דצהשרישו לא היו ניטלין צצנת ואם
תאמר בשלמא כלאים וצביעית
צאטרין לאשמעינן ללא גורנין
כשמתכוין להטמין אטו דילמא אמי
לנוטעה אבל מעשר אמאי נקטייה
דאפי' השרישו לא שייך מעשר כיון
דליכא תוספת ואי נקטייה דשרי לעשר
מן התלוש ממקום אחר עליו או
לעשותו מעשר על התלוש ולא חיישי'
דילמא אמי לעשר מן התלוש על
המחזר או להפך א"כ הוה ליה

למינקט תרומה דככל דוכתא רגיל להזכיר תרומה על זה כדלמר
(תרומות פ"א מ"ה) אין תורמין מן התלוש על המחזר (פירות ערוגה זו
תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחזרין ואומר ר"י דרגילות
הוא שמתוספין מחמת לחלוחית הקרקע כמו שאנו רואין שומיין
וצללים שמתוספין אפי' כשמוגמין צחלון ועל אותו מוספת קאמר ללא
צעי לעשורי¹ ודוקא נקט הטומן אבל צמחזרין לנטיעה חושש משום כולן:
מקצת ע"זי מוגזי'ים. משום דצעי למתני וניטלין צצנת נקט
מקצת עליו מגוליס כדפירש צקונטרס וצערון²
היו מקצתם מגוליס³ שאם האממות טמונים צקרקע והעלים
חושש משום כלאים וצביעית ללאו זייעה היא ומה שהקשה
כדפירשית⁴ ולפירושו קשה דצפרק חלון (עירובין דף עז. ושם)

נזיר חופף ומפספס (מזיר דף מזג.) ר' ישמעאל אומר
נזיר לא יחוף ראשו צלדמה לפי שמשייר את השער: **אבל** לא
סורק. התם מפרש טעמא משום דלהשרת נימין המדולדלות מתכוין:
במאי אוקימתא בר' יהודה אימא
סיפא בו, בשלמא אי
כר"ש אחיא שפיר דאיכא למימר
דשערות פניו ידיו ורגליו אינם נושרות
מהר ולא היו פסיק רשיה ושרי אבל
צראשו אסור דהוי פסיק רשיה אבל
השמא דאוקימתא כר' יהודה אע"ג
ללא הוה פסיק רשיה הוה לן למיסר:
מהו פצוצו ויתים בשבת. פירש
צקונטי להכותם על הסלע
למתק מרירותן ומיעיף ליה אי
אסיר צצנת משום שווי אכולא
ומיקוני אכולא ופרין וצחול מי התירו
דאיכא הפסד אכולין שנכסד המשקה
הזב מהן:

וקשה לפ"ז דכפ"י צצנת גבי דיני סמיטה
ה"ל למתני' ועוד¹ מה הפסד אכולין יש
כיון שעושה לתקט' ומפרש ר"י מהו
לפצוץ לחוף פניו ידיו ורגליו כי הוה
לעיל ודך מי זימס להעביר² ולצנן
כדלמר צצנתם ע"ז חולטין צרומתין או
מולגן צמי זימס³ ופרין וצחול מי התירו
דאיכא הפסד דנמאסין לאכילה: (ת"י)
בשביב צערו. ואם אין לו צער
אחר אלץ שמתצייט
לינך צין צני אדם שרי דאין לך צער
גדול מהו:

הב"ב מודים שאם נתקלקלה
הגומא שאסורה להחזיר.
ואפי' לר"א זמן תדאי דלמר צפרק
כל הכלים (לקמ. קב.) מוחזר ככוש או
צכרכר והן ננעירות מאלהין דטלטול
מן האד לא שמייה טלטול וכן ק"ל
הכא עדיף טפי מטלטול מן האד
שזרין לטלטל אילין ואילין כשריזין
להטמין: **אי** לא נתקלקלה הגומא
פשיטא. טפי הוה ליה למפדך מ"ט
דמאן דלסר:

גורדיתא דקני. מן אילין כפירוש
הקוטנרס כדמשמע
צעושין פסין (עירובין יט.) ומיירי למטה
מג' דליכא אסור משתמש צמחזר
כדלמר צפרק כל הכלים (לקמן קסה):
הטומן לפת וצננות בו. ע"כ
גשלא השרישו מיירי
דצהשרישו לא היו ניטלין צצנת ואם
תאמר בשלמא כלאים וצביעית
צאטרין לאשמעינן ללא גורנין
כשמתכוין להטמין אטו דילמא אמי
לנוטעה אבל מעשר אמאי נקטייה
דאפי' השרישו לא שייך מעשר כיון
דליכא תוספת ואי נקטייה דשרי לעשר
מן התלוש ממקום אחר עליו או
לעשותו מעשר על התלוש ולא חיישי'
דילמא אמי לעשר מן התלוש על
המחזר או להפך א"כ הוה ליה

למינקט תרומה דככל דוכתא רגיל להזכיר תרומה על זה כדלמר
(תרומות פ"א מ"ה) אין תורמין מן התלוש על המחזר (פירות ערוגה זו
תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחזרין ואומר ר"י דרגילות
הוא שמתוספין מחמת לחלוחית הקרקע כמו שאנו רואין שומיין
וצללים שמתוספין אפי' כשמוגמין צחלון ועל אותו מוספת קאמר ללא
צעי לעשורי¹ ודוקא נקט הטומן אבל צמחזרין לנטיעה חושש משום כולן:
מקצת ע"זי מוגזי'ים. משום דצעי למתני וניטלין צצנת נקט
מקצת עליו מגוליס כדפירש צקונטרס וצערון²
היו מקצתם מגוליס³ שאם האממות טמונים צקרקע והעלים
חושש משום כלאים וצביעית ללאו זייעה היא ומה שהקשה
כדפירשית⁴ ולפירושו קשה דצפרק חלון (עירובין דף עז. ושם)

תורה אור השלם

1 כל פלג ז' לפעננה וגם
רשע ליום ד' עתה:
משלי טז ד

גלוין הש"ס

נפ' האי סליקוסתא עי'
לעיל דף מג ע"ב תוס' ד"ה
דכו"ע טלטול:

לעזי רש"י

ריא"ג (ריא"ג)
סיגלית (פוח).
בליצ"א (בליצ"א)
לפצוץ.

רבינו הגנאל

ברחיצת ידים דקא אמרין
אבל רוחץ פניו ידיו ורגליו
הא תנא וסבר משום השרת
נימין מדולדלות. אליבא
דר' יהודה מוקים לה בקמן
דסריה ואשה דלית להו
אבל הילכת כר'
שמתן דאפילו גבוי בעלי
שיער שרו. וכן עפר לבינתא
שרי למימשא ביה ידיו.
ויש מי שמפרש לבינתא
מלשון (ש"ה ג) מור ולבנת.
וכן כוספא דיסמין. וכן
ברדא דהיא ותילתא אהללא,
תילתא סיגלי, תילתא אסא,
הני כוליהו לנען רחיצת
ידיהו. וק"ל דבכילהו
הני שרי. אמר רבא
אהלא, רב נחמיה לא
הוה שרי וכו' כולה.
(אובלין וכו' בשבת)
לפצוץ ויתים וכיוצא בהן
בחרוזין בהן ידיו בחול אסור
משום הפסד אכולין. וכו'
בשבת שאסור. ויה שאמר
שמואל עושה אדם כל
צורכייהו בפת, לית להנתא
בוותיה. והאוסר ידיו לרוחץ
[כבריאדא סבר ליה כי
האי תנא דתניא מגרר
אדם גילדי צואה וגלדי
מכה שעל בשרו בשביל
צערו, ואם לייפות צעמו
אסור. והמתיר סבר לה
כי שמעון בן גמליאל
דאמר רוחץ אדם פניו ידיו
ורגליו בשביל כבוד קונו
משום שאמר כל פעל ה'
למענה. מתני' ר' אלעזר
בן עזריה אומר קופה ממה
על צדה נוטל בו. אסיקא
הכל מודים שאם נתקלקלה
הגומא שאסור להחזיר.

סליקוסתא שהיא אגודה
של חבצלת וכיוצא בה,
אמר רב הונא נצצה בחול
או בטיט והוציח ההריות
בטיט מע"ש כדי שתהא
נכנסת ויוצא בגומא מותרת
לטלה בשבת. וכן אמר
שמואל בסכינא דנטיעא
ביני אורבי, כמו שאמר
בסליקוסתא. ומתוכיח עליה
הטומן לפת וצננות תחת
הגופן אם היה מקצתן מגוליס
אין חושש

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בגורדית'
דקני (קניס דהקליס) א"מ
ו"ב ס"א קניס הדוקדוקים:

מוסף רש"י

חופף. מחליק שערו (קמס)
א"ל: ממתק, פריירי
לע"ז (ברכות א) כמו (דברים
ג) חופף עליו כל היום, לזון
מגרר (נדרים ב). ומפספס
קפירי (קמס א) שמפיר
שערותיו וז' מוז (נדרים ב).
אבל לא סורק. צמקק.
דולאי משיר שער ומורה
ר"ש בפסוק ריקיה ולא מומ,
אלל חופף ומפספס פעמים
שליש משרי וכשמשיר דבר
שאין מתכוין מותר (קמס)
עושה אדם כל
צורכייהו משתמש בו
ואין כאן משום כיוון, וממחה
משביל (קמס א) ולא
מישין לציון דלכולין (ביצה
בא). דציה. לזון מקיע
(במות ס). הטומן לפת.
לפצוץ (עירובין טו). אינו
חושש לפי שאינו משתמש
(קמס ק"ב).

מוסף תוספות

א. מכלל דר' שמעון שרי,
היינו דמקשינן מיה הכא
להא דתניא. אבל אי חיוף
בזון שערין. רמב"ן.
ב. [ו]דבר הלמד מענינו
הוא שלא נאסר בשביל
החישה. רמב"ן. ג. הא בחול
מי אסור. רמב"ן. ד. ובכך
נודחים יותר לאכול כשיצא
מזון המרירות. מוס'
ה"ש. ה. הוזהר. מוס'
ה"ש. ו. אבל משום
סחישה ליכא כיון שאינו
צריך למיטויה והולך
לאיבוד. רמב"ן. ז. תורה
נמי רמב"ן. ח. והואל ודיו
מתוקנים מקודם. מוס'
עירובין ע. ד"ה הטומן.
ט. [ד]הן בכך אי מקצת
עליו מגוליס. מוס' ה"ש.
י. שכן דרך כל יריעות.
י"א. ואחיי אינו חושש
משום כלאים שביעית
ומעשר. מוס' ה"ש.
י"ב. ובה לא נתכוין אלא
להטמנה בעלמא. מוס'
ה"ש.

הא

